

Legujabb táviratok.

Versailles, nov. 25. A felirati bizottság elnöke a miniszeri felelősség behozatalát, de egy szerszind minden alkotmányos kérdésnek elnapolását indítványozza. A nemzetgyűlésnek ennélfogva Thiers és a bizottság között kellend választania. A tárgyalás határnapja még nincs kitűzve.

Róma, nov. 25. A 24-én tartandó meeting eltiltása folytán tegnap azon hír terjedt el, hogy demonstratio leend; azonban a kormány intézkedéseket tett és néhány kolompóst elfogatott. A város egészen nyugodt.

Bécs, nov. 25. Az „Oestr. Corr.“ szerint a császárné, Gizella és Mária Valeria főhercegnőkkel egyelőre Gödöllőn marad.

Néhány szó a szülőkhez.

A ki számba veszi azon közhasznú nevelés-oktatási s humanistai intézeteket, melyeknek Kolozsvár város lakossága a legutóbbi néhány év alatt léteztetett, az nem tagadhatja, hogy városunk létezését tart a haladás terén a haza nagyobb városai-val, sőt némelyikét egyben-másban meg is előzte s már is elfoglalta azon helyet, melyet mint a köznevelődésnek az erdélyi részekben zászlóvivője elfogadnia kell.

Hogy csak a nevelés-oktatási intézetekről szöjjük: vannak virágzó elemi tanodáink, számos czélszerű nőnevelőink, polgári tanodánk, — van a városban tanító- s tanítónő-képzede, három gimnázium, torna-csarnokunk a napokban nyílik meg s végre büszkén tekintünk a kolozsvári egyetemre, melynek létesítése által Kolozsvár a tudomány szempontjából hazánkban a második helyet foglalja el.

A kolozsvári szülők tehát örömmel gondolhatnak kedvező helyzetükre, mely lehetővé teszi, hogy gyermekeiket itt helyben, felügyeletük alatt részesíthessék az elemi oktatástól kezdve egész az egyetemi tanfolyam végeztéig ama szellemi kincsekben, melyhez mások csak nagy áron juthatnak.

És éppen e kedvező körülménynek kell a szülők figyelmét felfigyeltetni azon törekvés iránt, hogy gyermekeiknek minden irányban helyes nevelést nyújtsanak.

De vajon meg van e már e czélra minden kellék, vajon nincs e már e téren semmi hiány? Az, a ki figyelembe veszi, hogy az egyetemre a középtanoda, erre meg az elemi tanoda készít elő, az ha tovább kéri, hogy hát az elemi oktatásra nem kell-e a gyermeket előkészíteni? az reá jön arra a hiányra, mely városunkban még pótolandó. Ugyanis nincsenek elegendő számban ily intézetek, melyekben a nevelés alapfoka megvetetnék, azaz nincsenek elegendő számban kiskisdedovó gyermekekertek.

Igaz, nem kell pirulnunk a miatt, hogy ily intézetek egyáltalán nincsenek, de midőn a már létezők létesítése által tanuságát adtuk annak, hogy ezen intézetek becsét fölismertjük, nem szabad késnünk azon irányban is tevékenységet fejteni ki, hogy ezen intézetekből ne csak mutatványkép legyen városunkban egy-kettő, hanem legyen annyira, amennyire szükség van.

Természetesen egyszerre nem lehet 8—10

kiskisdedovó gyermekertet létesíteni, de azt tovább nem lehet tűrni, hogy a belvárosban, a város legnépesebb s legvagyonosabb részében egyetlen ily intézet se létezzék s a belvárosi szülők ne részesíthessék gyermekeiket a köznevelés azon áldásában, melyekben két külváros lakóinak gyermekei már rég részesülnek.

Óhajtanók, hogy e lényeges hiány mielőbbi pótlásáról komolyan gondolkodjanak a belvárosi művelt szülők s általában mindazok, kik a nevelés-ügy előmozdításán buzgokolnak. Kolozsvárnak — ha az egyetem ide helyezése által kijelölt hivatását betölteni óhajta — ez irányban is jó példával kell elől járni. Nem szabad bevárnia, hogy a valószerűleg nem sokára meghozandó törvény által kényszerítve létesítsen a nevelés alapfokának gyakorlására szolgáló intézeteket, hanem mindenek előtt a belvárosban egy mintaszerű kiskisdedovó gyermekert s előkészítő iskola létesítése által kell megmutatnia, hogy itt a nevelésügy iránti buzgalmat nem csupán üres szavak által szokták kifejezni.

Azoknak, kik tán még ma is ama balfogalmat táplálják, hogy a kérdéses intézetek csak is a szegény sorsú szülők gyermekei számára valók, legyen szabad megjegyezni, hogy a Fröbel-féle gyermekertek lényegileg különböznek az ismeretes kiskisdedovóktól. A ki egy ily intézetben megfordult, az kétségkívül meggyőződhet arról, hogy ezen intézetekben nem csak a megnöves gyakorlati, hanem olyan nevelés nyújtatik, minőhöz hasonlót a családi körben semmi esetben sem nyújthatunk. Nagyon kevés azon szülőkszáma, kik 4—500 frtot áldozhatnak azon czélra hogy 3—7 éves gyermekeik mellé kellő képzettséggel bíró nevelőt, olyat, ki Fröbel fejlesztő rendszerét nemcsak ismeri, de azt a szükséges lelkesüléssel s belátással képes gyakorolni, alkalmazhassanak, ehezjárul, hogy a nevelés ezen fokához szükséges foglalkoztató eszközök is tetemes kiadást igényelnek. De ha mindezt képesek is a szülők megadni, nem képesek semmi esetben olyan társas-körbe helyezni a szülői háznál gyermekeiket, minőt a Fröbel rendszer igényel. Mindezekhez még csak annyit említenek meg, hogy Németországban a Fröbel-féle gyermekertek leginkább a művelt családok gyermekei által vannak benépesítve.

Ha tán valaki egy ily intézet létesítésére szükséges költség előállítására fölött kétkednék, annak szíves figyelmébe ajánljuk, hogy ha a belvárosban lakó szülők 3—7 éves gyermekeikért egy ily intézetbe havonként 7—7 frt kezelési díjt fizetnek, az ekként befolyó összegből az intézetet fenn lehet tartani. S melyik művelt szülő ne volna hajlandó havonként 7 forintot fizetni gyermekeért, a midőn e csekély összegért gyermekét naponként 5—6 órán át szakavatott nevelő-személyzet gondozza s fejlesztí annak zsenge tehetségeit. Hiszen otthon az unalom által gyötört gyermek által elfogyasztott csemege ára többre megy havonként 7 forintnál, ide nem számítva az a kiadást, melyet a hamar megunt, s e miatt hamar elrongált játékeszközökre, képekönyvekre stb. tesznek a szülők.

Nem rég alakult Kolozsvárt egy egyesület, mely gyermek-felügyelőket képző intézet létesítését tűzte ki főadatául, de e mellett gyermekertek szervezésére törekvés is fölvetve ezéjái közé. Ezen egyesület — mely elől említett feladatát már megoldá — lenne tehát hivatva a általunk megpendített

őket, a hova akarják, és mintha az utra akarna készülni, egy szobába bement, onnan utat törve az istállóba ment, lóraült s a szomszéd Lengyelországba menekült. A katonák egy ideig várakoztak rá, de megsokalván, kopogtattak az ajtón; az nem nyílt meg, betörték s látták, hogy hijában fáradtak; azonban Békés hátrahagyván fiát, azt elfogták. Vannak, a kik gyanítják — jegyzi meg a követ — hogy mindezeket Rueber intézte így, ki Békésnek legbensőbb barátja volt. Mihelyt Békés Lengyelországba ért, a sandei parancsnok azonnal elfogatta, később azonban szabadon bocsátván, Krakkóba ment Zborowsky Péter krakkói várparancsnokhoz. Prágában az volt a híre, hogy Zborowsky fogságban tartja Békést, és minthogy ő maga Báthorinak nagy tisztelője és a királyválasztás ügyében pártja feje volt, senki sem kételkedett, hogy a szerencsétlen embert kiadja Báthorinak, ha jó árt kinal érte. A császár követe, Dudits András által, ki Lengyelországban az ő ügyében járt, kérte a Békés kiadását Zborowskitól, de ő azt felelte, hogy ki nem adhatja, mert Békés nem mint foglya, hanem mint barátja van nála.²¹⁴⁾

Mig a zaj csillapult, a nagylelkű barát vendégszeretettel élt Békés, azután ungvári magányába vonult, hol egyik ő család ivadékát, a gazdag Sárkándi Pál, Anna nevű leányát vette nőül.²¹⁵⁾

²¹⁴⁾ Hubert Languet i. h. 126—127 ll.

²¹⁵⁾ Simigianus 106 l. A Sárkándi nemzetség igen gazdag volt; Pál Kecskemét városának felét bírta, számos más birtokain kívül. L. Kecskemét város története III. k. 38 l. Sárkándi Anna — ámbár Békés unitárius vallását mindvégig megtartá — megmaradt a reform. vallásban, s mint ilyenek ajánlta neki Károlyi András: „Ez Mostani Wiszawonasocwí ualó kis konwecke“ című 1580-ban Krakóban kiadott munkáját, mely 12-drében A1—D9-ig a Krisztus embersége és Istenségéről, az urasztaláról, keresztiségről és a választásról tanít a

eszmé valóistása tárgyában is kezdeményezőleg szerepelni. Ismerje ezen egyesület tagjainak buzgó tevékenységét, hiszünk, hogy a kezdeményezés mielőbb megtörténjen, melyet ha a kolozsvári művelt szülők kellőleg támogatnak, városunk nemsokára ismét egy jelentékeny eredményében végtelenül áldásos intézet létesülésének örvendhet.

Sz.

Külföldi hírek.

Oroszország. A „Börzen Ztg.“ utóbbi száma igen harcias hangulatot tanusít. Emlékeztetve a béke tartóssága iránti csekély kilátásra, követeli, hogy Oroszország intézkedéseket tegyen, egy esetleges orosz-osztrák támadás ellen. A birodalom határain fekvő Grodna, Dubno s egyéb csekély jelentőségű várak szerinte, nem volnának képesek a tömegesen előnyomuló ellenséget feltartóztatni, s ennek az ut Moskváig nyitva állna. Pétervárt sem tekintették soha különösen biztosítottnak még tenger felől sem, hol Kronstadt erődítményei csak igen problematikus oltalmat nyújtanak. Hasonlóképen Modlin, Zamosk lengyel várak, melyek nem fekszenek a fontos vasúti vonalok gőcz-pontjaiban, valamint az egészen nyílt Varsó és Kíev sem védhetnének meg Dél-Oroszországot. A lap ennélfogva követeli, hogy Smolensk a legnagyobb mérvben erősíttessék, s azon fölül a Dnieper mentében még egy más óriási vár is emeltessék, s hogy e két erőd egymás közti, valamint Pétervár és Moskvával közvellen vasúti összeköttetésbe hozassék. Végre nélkülözhetetlenek tartja, hogy Pétervár is Páris mintájára megerősíttessék, a talaj minősége semmi kép sem akadályozván az erődök építését és széles árkok ásását. Ez által még egy más előny is éretnek el, t. i. a Pétervárt körülvevő moecsrák kiszárítása; e földterület aztán veteményes kerteknek lehetne használni, melyek bő táplálékot nyújtanak egy osztrómvár esetére.

— A „Delhi Gazette“ valótlannak mondja, hogy az oroszok Khóra elleni hadjáratot Közép-Azsiában megszüntették volna. Ellenkezőleg, az oroszok kemény harc után elfoglalták Khíva fővárosát s azt kifosztották. A khán elfogatott és szerződés kötésre kényszerítetett, melynek értelmében az uralkodás 12 évre kezei közt hagyatott meg.

Mint Versaillesból jelentik, a Kerdrel-féle indítvány tárgyaló bizottság 22-ki értekezletén Thiers határozottan ragaszkodott a saját üzenetében s a conservatív köztársaság létesítésére vonatkozólag elfoglalt álláspontjához; egyszerszind késznek nyilatkozta magát minden a közérdekkel és saját méltóságával összeférő engedményekre; névszerint kimutató saját hatalma meghosszabbításának, egy második kamra felállításának, valamint a nemzetgyűlés megújításának szükségét s engedményeket tett a ministerium felelősségére a törvényhozó és végrehajtó hatalmak közti viszonyok szabályozására vonatkozólag.

A „Times“ párisi levelezője írja, a köztársaság kedélye már csillapulni látszik, s a szélső pártok be kezdik látni, hogy valamely egyezkedés nélkülözhetlené lett. A balcentrum egy alkotmányi programot szerkesztett, mely alig különbözik fényesen attól, melyet, mint állítják, a Kerdrel féle javaslatot tárgyaló bizottság elfogadand.

Csendes lemondásban tölté száműzetése napjait, csak egyszer s ártatva meg, utolsó erdélyi résztörténet, Huszt várabeli részének Báthori Kristóf által erőszakos elvétele által,²¹⁶⁾ mig 1576. okt. 12-én Maximilián halála őt a neki adott eskü alól feloldván, első teendője volt régi vetélytársának, — kinek lengyel királyi választásában nemzetét

reformatusok értelmében. D10—T5-ig Zép Ekes koniorgeseket foglalt magában. Az ajánlat így hangzik: „Az Ngsagos Szarkandi Annának az nehai N. Bekes Caspar Vram istenfélő Házastársának az altia istentul, Christus Iesus által, kegelmet es bekeseget kiván Caroli Andras es hlywseges Szolgálatiat aianlia. Itt röviden előbocsátva az akkori vallási viszonyok ismertetését és az okokat, melyek műve irására bírták így folytatja: „Látom peneg Nagyságod mely igen szorgalmas az uristen igéjének hallgatásában és megtartásában mind udvarnépével egyetembe: azért Nagyságod neve alatt akarám kiadni ez kis könyvecskét; és kérem Nagyságodat, vegye jó Néven, kiből az keresztények ha valami épülést vesznek, dicsérik az uristen belőle. Az kegyelmes uristennek, ki minden árváknak és özvegyeknek tutora, hatalmas keze alá ajánlom Nagyságodat mind az kis Urammal, Gábriel fiával egyetembe, és kérem ő felségét, hogy legyen te Nagyságodnak tutora és tartsa meg te Nagyságodat mind Gábriel urammal és udvara népével jó egészségben, békességben, és az ő szent lelkének általa birjon és igazgasson az igaz hitben és tartsa meg nagy Szentjának általa az Szent lélek vezérléséből az örökéletre. Amen.“ Szószertint idézem, mert többen úgy magyarázták ezt is, mintha Békés életében, róla tiszteletlenül szólva s az ő, befolyásától félve ajánlta volna nejeinek e munkát Károlyi. Minthogy e műnek csak egyetlen példánya van, a pesti egyetem könyvtárában, volt író, ki utannézés nélkül utánmondta a jelzett állítást, mit ez idézet határozottan megczafol.

²¹⁶⁾ Szalai A m. történelemhez. 283. l. V. ö. Hubert Languet i. h. 164 l

E program magában foglalja az elnök hofalmának meghosszabbítását, egy ideiglenes elnök kinevezését, ki üresedés esetében az elnök utódává lenno a nemzetgyűlés részleges megújítását, egy felső kamara felállítását, szigoru minister felelősséget, végre az elnök és a gyűlés közti viszonyok meghatározását.

Berlin, nov. 23. Mint hitelt érdemlő forrásból hallatszik, a nagy iparosoknak és bankároknak a felsőházba való meghívásával ezuttal felhagynak, és közelebbről csak a magas rangú államhivatalnokok közül fognak néhányan meghívati a felsőházba.

Berlin, nov. 23. A „D. Wochenblatt“ azon közléséhez csatlakozva, hogy az urak házának majoritása, a pairek kinevezésének elhárítása végett, a kormányt két majoritási tag által biztosítá a kerületi rendtartás elfogadtatásáról, — a „Spen. Ztg.“ e tárgyban közbenjárók gyanánt Kleist-Retzow és Plötz neveit említi.

Madrid, nov. 23. Megina-Sidónia tájékan egy foederalis banda mutatkozott. A távirida Saragossa és Barcelona közt ismét elrontott. Aroos de la Frontera vidékén egy republikanus banda merült fel, és Algezirában nyugtalanságot keltett. A király egészsége javul.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, nov. 27-én

— **Egyetemünk** eddigelé 260 hallgató van beiratva, ebből esik 170 a jog és államtudományi karra; 36 az orvosira; 33 a matematika és természettanira; és végül 21 a bölcsészetre.

— **Koch Antal**, egyetemi tanár, az aszálytan előadását f. hó 28-án csütörtökön kezd meg, egyetemi épület 1 emelet 7 és 8-ik számok alatti termek eljében.

— **Dr. Szilassi Gergely**, a kolozsvári egyetemhez kinevezett román nyelv és irodalmi tanár, Naszódról mintegy 50 aláírással ellátott üdvözlő iratot kapott, melyben Naszód-vidéknek értelmisége teljes megnyugvással, meglepedéssel veszi tudomásul dr. Szilassi kinevezését; — más részről üdvözlő őt e téren, hosszú életet és fáradozásainak szép sikerét óhajta.

— A „Grand Kávéház“—hoz tartozó kioszokra kívül csinos gömbölyű gázlámpákat helyeznek; belől a kioszk palafondeján pedig, egy apró üveg kristályoktól körülvevő gáznappan alkalmazva, mely szemkápráztató fényességet áraszt maga körül.

— **Rátskay** ugy látszik el siet körünkbel: nem rendez második bűvészi estélyt. Bizonyosan félti a száz aranyat?!

— **Zeneestélyt** rendez f. hó nov. 28-án esteli 7 órakor a városi redoutteremben mint minden évben az idén is, a hadseregi hangászkar-mesterek nyugdíjalapjának javára a városunkban állomásozó 63-ik soredred hangászkar. Belépti jegyek válthatók az ezredi zenekar igazgatójánál belső-közép utca br. Bánfy-féle háznál személyenkint 50 kr. Csaldájegy 3 frt.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszter** a kolozsvári m. kir. egyetemhez gondnokká Laposi Mártont, questorrá Tamási Jánost,

látta megdicsőítve — szolgálatát felajánlani. A közvetít Zborowski Péter krakkói várparancsnok, Békés barátja, Báthori megválasztásának főtenyezője volt. A kinek, mint győzőnek hatalmát vettem — mondá Békés — úgy hiszem, mint meggyőzött, részvétét és kegyelmét igénybe vehetem.²¹⁷⁾ Báthori ez őszinte és nemes elhatározás erkölcsi becsét és politikai fontosságát érezve, ahoz méltó elismeréssel és részéről is a multak teljes ellejejtésével fogadta.²¹⁸⁾ „Kétségkívül sok titokszerűséget fog földeiteni s fölő, hogy Magyarországon valami zavart idézzen elő“ — jegyzi meg erre a szász követ,²¹⁹⁾ mig a portai német követ Ungnad Jólkész, Báthori magyar királyságával hozta kombinációba.²²⁰⁾

Most újból egy nemes verseny fejlett ki közöttök, mely mindkettő valódi lélek nagyságát mutatja. Békés hű szolgálatok, a rábizottak lelkiismeretes teljesítése, polgári és katonai dolgokban önfeláldozó készsége által kötelezte le Báthorit; az előzékenység, érdemeinek elismerése, tetteinek megjutalmazása, közdolgokban megkérdezése s tanácsa meghallgatása által csaknem kegyenczképen bánt vele.²²¹⁾

Számos erdélyi jeles ember, katonai és tudományi tekintély volt ez időben a lengyel király udvarában, köztük Wesselényi, Berzevitz, Gyulai, Kis, stb.; de a legnagyobb befolyása Békésnek

²¹⁷⁾ Bethlen II. 432 l.

²¹⁸⁾ Gr. Mikó: Erd. tört. Adatok III. 24. Hubert Langvet i. h. 270 l. Simigianus 109 l. Istváni 334. l. Trausch Chronicon. l. 69 l.

²¹⁹⁾ Hubert Langvet i. h. 270 l.

²²⁰⁾ Gerlach: Tage-Buch. 333. l.

²²¹⁾ Kulcsárféle Székely Krónika 33 l. Hubert Langvet szerint egyszer 1578. júliusban híre járt annak is, hogy Báthori Békést Moldvai vajdává akarta tenni, l. i. h. Epist. ad. Joach. Cam. 214—5 ll.

ellenőrré Balázs Károlyt, tanácsjegyzővé Bedő Dánielt és imokká Csiki Józsefet nevezte ki.

— **Várady Jánosról**, a nem rég Léván elhunyt honvéd alezredestől a „Főv. Lapok“ egy vidéki levelezője pótlólag azt írja, hogy midőn Chrulev orosz lovas-erzedes, a Komáromból a Tiszafelé vonuló Gőrgyei-seregbeli honvédtiszteket az orosz hadseregbe, rangjuk fentartásával átadni csalogatta, e eselfogásra a honvéd tisztikar nevében Várady János őrnagy 1849. júl. 23-án Miskolcra azt válaszolta: hogy ők nem zsoldosok, kik pénzért, rangért, hanem honvédek, kik a nemzet szabadsága és függetlensége végett fogtak fegyvert, melyet ha kivivándottak, leteszik a fegyvert, és mindenki polgári békés foglalkozása után lát. „A kis Barsmege, mely a nemzet 1823—48-ki politikai mozgalmában mindig a legelső hordozta a szabadság zászlóját, s az 1848—49-ki szabadságharcokban művelt ifjúságának egész tömegével részt venni sietett; a honvédseregben 16 őrnagyot s ezen felül több magas rangbeli tisztet mutatott fel. A még élők egyikében felmutatjuk az acéltízmuhs Timonyi Simont, ki Bem apót, midőn 1849 febr. 4-én Szében alól hátrálna, s Vízaknán mármár 4 Max-lovas fogságába esnek, ketőnek lelővése s ketőnek levágása által szerencsésen megmentette; Várady János karjaiban is nagy volt az izom-erő. Ő is, valamint Simonyi a merdek ereszkedőknél nem használt kerékkötőt, csak kinyult kocsiüléséből, megfogta a kereket és bizvást haladott alá a döcögős kövezeten.

— **Öngyilkosság egy ebért.** Tegnapelőtt egy kis fiúcska a malom kerekéi közé ugrott, mert bizonyos ösmerőse azzal vádolta, hogy ebet lopott, miért a rendőrség elzárta s testileg is megfenyítte. Még nem sikerült a szerencsétlen gyermek holt testét feltalálni.

— **Apahidán** egy oláhember összeveszett kedvesével, s olyat talált botjával fejére ütni, hogy a szegény asszony szörnyet halt. A bűnös befogott.

— **Rendőrségünk egyik erélyes** és üdvös intézkedését kell felemlitnünk, melylyel a város belsőjében egy veszedelmes gőzököt terjesztő üzlet folytatását betiltotta, arra utasítván az illetőket, hogy annak a városon kívül szerezzenek helyiséget.

— **Rendőrségünk** betekinthe a Páris és London utcák között elfolyó a legbiztosabb cholera fészekkel fenyegető cigánytatakat. Dr. Szóts felszólalása, az orvosi konferencia alkalmával hatás nélkül elhangzott.

— **Közeledik a megyei közgyűlés,** a városunkba vezető országutakra több gondot kezdenek fordítani; hetekig elhúzódt a dolog míg a rest falusi népet az utak tisztán tartására és gondozására lehetett szoritani, s most is csak úgy sikerült, hogy a szolgabíró — ki tudvalevőleg a falusi nép hite szerint még a királynál is nagyobb ur — rájuk parancsolt s bírsággal büntette őket. A személt, a meggyült sarat, az ide-oda gurult köveket gereblyélik össze, simítják az utat; az árkokat a faluban, az országút mellett tisztogatják. Ebből látható, hogy mit nem tehet a közlegő megyei közgyűléstől félelem, bár csak többször lennének ily meggyűléseink, ha már egyebért nem, legalább a jótékony félelemért.

volt. E nagy befolyása hozta őt ismeretségbe és baráti viszonyba Brutussal, a híres történetíróval. Brutus ugyanis 1577. május hóban Krakóból levelet írt Gyulai Pálhoz, ki Békéssel együtt akkor Vilnában, a király mellett volt, és kérte őt, nyerné meg Békést ügyében közbenjárásra, s lenne munkás általa. 222) abban, hogy a mivel még tartoznak neki, a király fizettesse ki; egy másik levélben pedig kéri Gyulait, hogy ajánlja őt Békésnek, „a ki előtt ha oly kedves volna ő (Brutus), a mint lenni akarna s lenni tartozik, királyokéval nem cserélne föl szerencsétjét.“ 223)

Gyulai teljesítő a kívánságot s eredménye a Békés és Brutus közti barátságos pártfogói viszony lett. A vele rokonszenvező történetíróval 1578 elején már levelezésben állott; január 15-én írt az Krakóból neki először, s azzal menté magát az irásért, hogy bár mint el legyen Békés magán- és közdolgozattal foglaltva, neki mégis háladátnak kell lenni azon sok jóért, melylyel iránta viseltetett, ám-bár tudja, hogy Békés nem vár tőle szóbeli köszönetet s hálát, hanem a jótételben magában leli gyönyörét. Kéri tőle azt, a mit csak ő tehet meg a királynál, és pedig mindenek között legkönynyebben teheti. Hallotta — úgymond — hogy a király levéltárában, más régi emlékeken kívül, lennének közirományok, törvények, királyi rendeletek és egyik királynak a másikkal való levelezése, melyek közül azok, a melyeket Zápolya János Zsigmond lengyel királyhoz s viszont Zsigmond amához írt, míg Ferdinánddal az ország fölött harcolt, mily szükségesek annak, a ki a magyar dolgokat meg akarja írni, kimondani alig lehet. Az ő igyekezetén tehát gyámolítani kellene; mert a mik eddig nyomtatásban megjelentek, a dologról egy

— **Mint hirdetési rovatunk** mutatja, a magyar földhitelintézetek száma egygyel szaporodik, és annyiál inkább figyelmünket igényli, mivel Erdélyre nézve fióktelepet ígér, s épen azon osztályra irányozza munkakörét, mely a hitelt leginkább nélkülözi, a kisbirtokra. Miután hitelüzleteket is állít, melyeknél a földbirtokos személyi hitelt is eszközölhet magának, a kolozsvári kereskedőre nézve szintoly előnyös, mint a főkepenzre, kinek pénzére 7-s kamatot biztosít. Az erdélyi üzlet élén úgy látszik gr. Eszterházi Kálmán fog állani, mint a kinek nevét a választmányban látjuk.

— **Németországban** jelenleg 80 fiatal japáni időzik, kik kormányuk költségén különféle egyetemeken tanulnak. Hasonszámu ifjút a japáni kormány Franciaországba és Angliába is küldött.

— **Női vizsgák.** Péterváron 130 nő közül, kik az orvosbeszézi akadémiába akartak belépni, 66 letette a felvételi vizsgát, és hallgatónak beiratott.

— **Az ismeretes angol utazó** Whimper Edvard második grönlandi utazásából visszatért, gazdag, ritka gyűjteményt hozván magával.

— **Gyakornoknak** felvételik alólrít iró-dájába a egy 4—5 gymnaziális osztályt végzett jó házból való ifju, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja. Sigmund Elek.

— **Az aostai színházban** nemrég egy jutalomjáték előadása napján következő szavak álltak a színlapon: „Az előadás után jutalmazandó két galambot fog a nézőkörbe bocsátani, melyek mindenike egy—egy 5000 frankos ulányt fog esőrében tartani. Ez összeg annak kifizetetik, ki a galambokat elfogja.“ E furcsa hirdetés eredményéről hallgat a cronika, de alkalmasint nem sikerült a galambok elfogása nekiknek.

— **Gauthier Theofil** műveinek kiadója, A tulajdonjogukat az elhunyt költő irataira vonatkozólag, a francia írók segélyegyletére ruházták át.

— **Nagy pogány-temetőt** fedeztek fel Haromer és Böhmisch-Skalitz mellett, egy sűrű erdőben 130 sírhantot találtak.

— **Állandó iparkiallítás** nyílik meg a kormány felügyelete alatt Lissabonba, mely minden ország iparcikkeire kiterjed.

— **A brüsseli festmény kiállításán** nagy feltűnést okozott Wauter Emil „Der Wahnsinn Hugo von der Gees“ című festménye, melyért a genialis festő az aranyérmét, és a királytól a Lipót-rendjelt nyerte.

— **Hirlap-statisztika.** Az éjszakamerikai államokban jelenleg 6391 hirlap van, melyekből 507 naponta háromszor, 110 kérszer, 4750 hetenként, 84 minden 14 napban, 91 félhavonként, 685 havonként, 4 kéthavonként és 55 negyedévenként jelenik meg. Ezekből, a többek közt, 283 német, 23 francia, 12 skandináv, 8 spanyol, 6 német-alföldi, 5 olasz, 6 cseh és 1 portugál nyelven van írva. — A múlt év végén 449 lap szűnt meg.

— **A prágai festészeti-oskola** feloszlatott; helyébe műipari-skola állítatik fel.

— **A londoni új city-könyvtár** és műmuzeumot a lord-kancellár f. hó 5-én nyitotta meg. A könyvtárépület 90,000 fnt. sterlingbe került.

szót sem foglalnak magokban. Egyedül Dudits András adott neki némi adatokat, de azokban is e kérdéssről mély hallgatás van. . . . Kérlek tehát — így folytatja — eszközölj számonra a királytól levéltára felügyelőjéhez az iránt levelet, hogy ő nekem engedje meg mind azokat a királyi leveleket megtekintenem, mind pedig ha netalán más adatok is lennének ama tárgyakat illetők, a mikről írni akarok. Kész vagyok kezem írását adni arról, a mit átveszek.“ Kéri továbbá, hogy eszközölje ki a királynál, hogy irasson az erdélyi fejedelemnek Enyeden hagyott legjelesebb és diszesebb kiadású könyvei kiküldetésé ügyében. „Isten veled magas állású férfiu — így végződik a levél — tömérdek gondjaid közt, mik téged lekötve tartanak, irántam való szeretetedet ne engedd kialudni. Gyulait, Kist s az egész ódavaló tudós kórszort, az udvar fényeit, gyönyörét és szeretetét, főként pedig azt, a ki mindeneknek pártfogója, a legmagas állású kancellárhelyettest mindenek fölött üdvözlöm.“ 224)

Az akkori európai politikai mozzanatokról is — melyekről számos összekötetése által és járás-kelése közben könnyen értesült — tudósítá Békést leveleiben, s egyik levélét (1579. ápr. 2-ről), melyben őt pártfogójának nevezi, azzal zárja be, hogy ott, Krakóban, nagy várakozásban vannak a megkezdendő hadjárat kimenetele iránt és a legjobbbat remélik; kéri Békést, hogy a mint megígérte, ha kevés sorokban is tudósítsa őt az eseményekről. 225)

A hadjárat, melyről itt említés van, Iwan muszka cászár ellen volt készülődésben, némely Lengyelországtól elvett várak visszavásáráért.

Várfalvi Nagy János.

224) L. e levelet u. o. 204—8 II.

225) I. az utolsó három levelet u. o. 208—214 II.

— **Japan** a vilákiállításra 4000 négy-szög-meternyi tért kért az ipar és műpalotában, s ugyanannyit a parkban.

— **A „Gazetta di Udine“** írja f. hó 21-ről, hogy a velencei területen a marhavész kitört.

— **A legnagyobb kovácsműhely** a világon Woolwichban van. Hossza 200, szélessége 72 láb; van benne 72 tűzhely, több olvasztókemence és hat gőzkalapács.

— **Csepegőkő-barlangot** fedeztek fel közelebből Alsó-Ausztriában Gloggnitz mellett. Hossza 10, szélessége 1 és magassága 4—5 öl.

— **Régiség.** A lipcei-zei vaspálya építésénél a munkások nemrég egy meternyi mélységben egyszerű agyag urnára akadtak, melyben egy koponya volt. A koponya mellett üveg gyöngyök, rézpénzek, egy csinos kő kalapács és megégett csontok heverték.

— **A német hadsereg** téli nagy gyakorlatai 1873-ban tartatnak meg.

— **Ritka pásztorbot.** A herefordi püspököt egyházmegyéje egy szép pásztorbottal ajándékozta meg, mely nagy feltűnést okozott a londoni nemzetközi kiállításán. A bot az 1180-ban épített püspöki palota egy tölgy oszlopából van faragva. A tölgy-oszlop mint mondják, a 7-ik századból való.

— **Modern előhaladás.** Amerikában St.-Louisban közelebből egy fiatal hölgy büröndjét matozták meg, s ez alkalommal öt válási okmányt és hat házassági szabadalmat találtak.

— **Petroleum szén helyett.** Titusvillben (Pennsylvania) egy társulat keletkezett, mely szén helyett a petroleum használatát akarja a nyers vas öntésénél használatba hozni. A próbák jól sikerültek, és az így készített vas nemcsak jobb minőségű, mivel nincsenek benne kénsavas gázok stb., hanem olcsóbb, mivel a szén segélyével öntött vas tonnája 17 dollárba, ez ellenben 7 dollárba kerül.

— **Uj opera.** Tacchinardi „J Conte senza l'oste“ című új operája rendkívüli tetszésben részesült Flórenczben az első előadáskor.

— **A nápolyi** „Theatro nuovo“-t be kellett zárni pártolás hiány miatt.

— **Tűzoltóknak.** A stuttgarti tűzoltó egyesület, mely jelenleg több mint ezer tagot számlál f. hó 10-én tartá meg 20 éves fennállása jubileumát.

— **A nyugot-tengeri orkán.** Legújabb tudósítások szerint Dániában borzasztóan pusztított a f. hó 14-ki vizáradás. Kopenhágából írják, hogy 24 hajó veszett el; Seelandon Praestoe város csak nem egészen elpusztult; Laalandon Rodey 12 óráig volt víz alatt. Botoe sziget lakói, száma 17, vízbe fulltak. Ekernfördén 223 ház pusztult el részben és egészben. Borbye is sok kárt szenvedett. — Schlezwig-Holsteinban a penra debben 87 ház pusztult el és 280 család veszté minden vagyonát. A kis Wennigbund helységet tökéletesen elseperte a víz, a Propsteiban Holstein egyik legtermékenyebb vidékén, 4000 tonnal erő szántó és kaszáló áll víz alatt. Hogy mennyi emberélet veszett el, még nem tudhatni. Rügen szigetét annyira megrongálta a vízár hogy a legközelebbi hevesebb éjszaki-szél valószínűleg elsüllyeszté.

— **Smyrnában** egy francia régész Rayet, a párisi b. Rothschild megbízása folytán nagyobb mérvű kiadásokkal foglalkozik.

— **Uj darab.** Pester Miklóssy igazgatóhoz a napokban két szenterinas állított be, s egy harmadfél lapnyi szindarabot adtak át neki e címmel: „Suszterinasok jó mondásai.“

— **Lucca** asszonyával rosz üzletet csinál impressariaja, mert a művész, hir szerint, oly pénzzavarban van, hogy segélyért Vilmos császárhoz kellett folyamodnia.

— **Az angol szárazföldi hadsereg**ből az utóbbi 12 hó alatt 8360 ember szökött meg, és a „Police Gazette“ szerint a szökések jelenleg annyira szaporodnak, hogy havonként 7—800 katoná tűnik el.

— **Furfangos tolvaj.** A párisi „Figaro“, a következő adomát beszéli el, melynek igaz voltáról kezdeszkedik: „Nem rég egy vagyonos családnál szolgáló leány bekötött ujjal zokogva ment be urnőjéhez: „Oh, asszonyom, ha tudná!“ Zokogása még hevesebbé lett. — „Mi baja Françoise?“ — „Egy villával erősen megszurtam ujjamat.“ — „Bolond, hisz az nem veszélyes, és csakhamar el fog mulni.“ — „De nagyságos asszonyom ezüst-e a villa?“ — „Az.“ — „Ez még szerencse, mert ha pakfongból lenne, a szurás bizonyosan veszélyessé válnék.“ — „Legyen nyugodt Françoise, ezüstből van.“ — Oh, meg is vagyok már nyugodva!!! . . . És másnap Françoise eltűnt, és vele együtt az evőeszközök nagy része is.

— **Rablóbanda garázdálkodik Zalamegyében.** A „Z. S. K.“ jelenti, hogy egy jól szervezett rablóbanda garázdálkodik a keszthelyi erdősegekben; e banda — állítólag — számos tagból áll, kik mind hátultöltökkel vannak felfegyverkezve. Befogatásukra Nagy-Kanizsából 30 katonára indult egy őrmester vezetésével.

— **Csaló e vagy tébolyodott.** Aradró, jelenti az ottani hirlap nov. 18-áról: Két nap ótal

az itteni ipar- és népbank titkáranak Maar Péter urnak eltűnése, képezi a beszélgetés tárgyát a nyilvános és magán körökben. A nevezett mult kedden, részleg azért, hogy egy pörös ügyét végezze Pesten, egy napra szabadságot kért magának. A nevezett bank igazgatóságának nem csekély meglepetésére Maar ur ugyan több napig kimaradt, de csütörtökön egy Bécsből kellezett level érkezett tőle, melyben több zavart dolog mellett az is áll, hogy nevezett titkár feledékenységéből egy lipcei háztól a népbankhoz érkezett s in bianco már is jótállási aláírással ellátott és 3000 frtól szóló váltót magához vett s e tévedéséből csak akkor vevő észre, midőn a kőbányai állomást elhagyva levéltárcaját a vasuti jegyet keresé. Mint Maar ur továbbá írja, e felfedezés egészen nyomasztólag hatott reá, de nem sokára megnyugvást talált abban, hogy egy stettini gazdag vállalkozó esmerelségére tehetett szert, ki lelki friseségét (t. i. a Maar urét) felismervén s méltányolta s rögtön egy fényes kiltásokkal kínáló ajánlatot tett, egy gazdag nyereséményekkel kínáló üzletben való részvételt illetőleg, mely ajánlatot ő — hirtelen elhatározással — elis fogadta s e célból a lipcei utalványt Bécsben pénzzé tevte. Mihelyt visszatért Aradra az ipar és népbanknak beható előterjesztéseket fog tenni ezen stettini üzletben való részvételt illetőleg; a magával vitt 6300 frtnyi összeg fedezésére egy általa elfogadott és szintén ily nagyságú pénzüsszegegről szóló váltót küld be s hogy a bank épen semmi kárt ne szenvedjen, egyidejűleg postai utalványozással 315 frtot küld. Kéri, hogy hátrahagyott nejét nevében tőle üdvözlőjek és nyugtassák meg; reméli, hogy neje azt fogja látni, mikép ha az ember nagy üzletekhez fog, akkor egy több heti távollét okvetlen szükséges. — A Maar ur által előre jelentett kamatok csakugyan megérkeztek, ugy szintén egy távirat, melyet Lipcséből küldött s melyben jelenti, hogy még 200 napoleon fog aranyban a banknak küldeni. Ha mindezen részleteket tekintetbe vesszük, kiséül, hogy itt nem annyira egy csalóval mint elmebeteggel van dolgunk. E következtetés annál jogosultabb, mivel M. ur ismerőivel való érintkezés közben nyíltan spiritualistának vallá magát s olyannak, ki szellemekkel érintkezésben van. Hogy az ipar és népbank mindent elkövet arra nézve, hogy volt titkárával találkozhassék, magától értődik.

— **A Magdeburgi új színház** fölépítése 300,000 talérba kerül.

Nemzeti színház.

Kedden nov. 26-kán „Dunanan apó és fia utazása“ operette 3 felvonásban, Offenbachtól. Marzell Géza „Dunanan“-ja édes keveset különbözött „Szép Helena“ Calchasától. Szilágyi (Tympanon) ügyesen játszott, szépen énekel. Halmi (Lespingot) játéka ellen alig lehet kifogásunk, azonban énekéről ezt épen nem mondhatjuk. Zajongyi kissé túlzott Patroclus volt, de csinosan énekel. Medgyaszay Ilka (Pamela) hangján ma kis rekedtség volt észrevehető, egyebiránt jól betöltötte szerepét. Hegyi Gyula (Asztragan) bámulatra méltó ügyességgel tette tönkro kis szerepét, mind játékaival, mind énekével. A kar ma kitett magáért.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

November 26-ről. 5% metaliques 65.90 5% nemzeti kölcsön 70.10. 1860-ki államkölcsön 103.— Bankrészvények 982.— H telrészvények 339.— London 109.15. Ezüst 108.— Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 870.—

Földterhementesítési kötvények: Magyar 79 75. Temesi 79.— Erdélyi 76.25. Horv. Szlavon —.

Felelős szerkesztő Sándor János.

NYILTTÉR.

Egy angol, francia és német nyelv-tanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitünő bizonyítványai vannak, kész leckeiket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, olvasni és beszélni.

Tanórak:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;

a francziából: csütörtök és szombat d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig; a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi polgárok számára tanórak d. u. 6—7-ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tanfolyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

222) Per virum amplissimum Bechesium.

223) L. Joh. Michaelis Brutii opera varia selecta, Nimirum Epistol etc. Berolini. 1698. 525 s. köv. II.

Alírási felhívás

a kisbirtokosok földhitelintézete 2,500 darab 200 forintos névértékű részvényére.

A kisbirtokosok földhitelintézete, melynek központi székhelye Pest, szervezési munkálatait immár bevégezte és legközelebb fiókintézeteinek különösen Erdély részére Kolozsvárt leendő szervezését is bevégezni.

Az intézet üzleti működését legrövidebb idő alatt fogja megkezdeni. Alólirt syndicatus még az intézet megalakulása előtt 2,500 drb. részvényt szilárd számlára azon czélból átvett, hogy ezen, a hazánkban ép oly számos mint nemzetgazdaságtanilag nagyfontosságú közép- és kisbirtokos osztály részére felette szükséges hitelintézetet, minden eshetőségek elől biztosítsa, illetőleg, hogy annak életbelépését a pénzpiac pillanatnyi szeszélyeitől függetlenül tegye.

A syndicatus feladatának megfelelt, midőn közvetve egy életképes és egy általános szükségletet kielégítő intézetnek lételetét biztosítja. Az alább következő alaprajz a legvilágossabban mutatja, mikép az intézet — felvirágzásának minden biztosítékát magában foglalja, és hogy az az üzleti tőkének dus kamatozást eredményez.

Alólirt syndicatus elhatározta, részvényei elhelyezésére nézve, a tőzsdei bevezetés után szokásos elhelyezési módnak alkalmazása helyett, közvetlen a közönséggel érintkezésbe lépni, és annak e vállalatban részvételét ez uton is lehetővé tenni.

Ehez-képest alólirt syndicatus a kisbirtokosok földhitelintézetének 2,500 drb. részvényére ezennel nyilvános aláírást nyit, a következő feltételek mellett:

Minden jegyzett részvény után 20 frt. készpénzben leteendő. A részvény aláírása által azon kötelezettséget veszi magára az aláíró, miszerint a már letéteményezett 20 frton kívül még a 200 frt. névértékű részvénynek 40% -kát az intézet igaz. választmánya által kiírandó részletekben befizetni tartozik.

Az első 20 frtnak letétele alkalmával az aláírónak a részvény-jegyzés elfogadására megbízott helytől — elismervény, a 40% -nak lefizetése után pedig az intézettől egy alapszabályszerű részvény-igazolvány szolgáltat ki.

A valószínű tulajgyezés esetében aránylagos leszállításnak kellend ugyan történnie, mindazáltal figyelem leendő arra, hogy az aláírásokban résztvett közép- és kisbirtokosok részvények birtokába s így azon lehetőségbe helyeztessenek, miszerint az üzlet menetére saját-maguk ellenőrző befolyást gyakorolhassanak.

Alólirt syndicatus magát a hazánk nevezetesebb városaiban működő, alantabb névszerint felsorolt nyilvános pénzintézetekkel összekötetésbe helyezte, melyek a részvény-jegyzést a fentebb elősorolt feltételek mellett elfogadják.

Pesten: Az intézet helyiségében (Zsibárus utca 1 sz. a.)

Pesti bank. (Dorottya utca 10 sz.)

Aradon: Aradi kereskedelmi- iparbank.

Brassóban: Brassói ált. takarékpénztár.

Debreczenben: Debreczeni kereskedelmi- és iparbank.

Győrött: Győri hitel- és zálogköcsön-intézet.

Hód-Mező-Vásárhelyt: Hód-Mező-Vásárhelyi gazdasági, ipar- és földmívelési-bank.

Kassán: I. felső-magyarországi zálogköcsön-intézet.

Kolozsvárt: Kolozsvári hitelbank és zálogköcsön-társulat.

Kecskeméten: Kecskeméti kereskedelmi, ipar, hitelintézet és népbank.

M-Vásárhelyt: Erdélyi kereskedelmi- és hitelbank.

Máramaros-Szigethen: M.-Szigethi takarékpénztár.

Nagyváradon: Bihar megyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank.

N.-Kanizsán: Nagy-Kanizsai ipar- és hitelbank.

Nagybecskerekén: Torontáli takarékpénztár.

Pozsonyban: Nyugat-Magyarországi leszámítoló- és hitelbank.

Sopronyban: Sopronyi hitelbank.

Szegeden: Szegedi hitel- és zálogintézet.

Székesfehérvárra: Székesfehérvári kereskedelmi-bank.

Szombathelyen: Szombathelyi kereskedelmi-, ipar- és földmívelésibank.

Szathmárt: Szathmári takarékpénztári-egyesület.

Temesvárra: Temesvári kereskedelmi és jelzálogbank.

Veszprémben: Veszprémi takarékpénztár.

Zágrábban: Első Horvát takarékpénztár.

A jegyzés valamennyi aláírási helyen megnyitják f. évi nov. 28. reggeli 9 órakor és tart ugyanezen hó bezárolag 30 napjáig d. u. 5 óráig.

A kisbirtokosok földhitelintézetének alaprajza.

A kisbirtokosok földhitelintézete leginkább a kisbirtokos, bortermező és kisiparos osztályok számára létesített, melyek az eddig működő nagy pénzintézetek által a hitel jótékonyágából kiváltak zárva. Az intézet alapitóját egy millió forint képezi, mely 5000 drb. 200 forintos — névre szóló részvény kibocsátása által szerzetik be, s mely a régi részvény-tulajdonosnak előjoga fenntartásával két millió forintig emelhető.

Mihelyt a részvényekre 40% befizetett, az intézet megkezdí működését, a hiányzó 60% további befizetését csak a közgyűlés rendelheti el, azonban valószínű, hogy ezen befizetések nagyrésze a tartalék-tőkéből eszközöltetik, miután a 79. §. szerint: ha a tartaléktőke annyira emelkedik, hogy az eredetileg befizetett részvényitőkét eléri, ennek fele a hátralékos részvényitőkének előállítására fordítatik.

Az intézet jogosítva van a magyar korona területén a magas kormány engedélye mellett fiókintézeteket fálállítan.

Az intézet üzletköre:

a.) jelzálog-köcsönüzlet, melyet előmutatóra szóló záloglevelek kibocsátása által eszközöl; miután ezen záloglevelek 15, legfeljebb 30 év alatt kisorosoltatnak, utánuk—7% kamat fizetetik azok könyven értékesíthetők, tehát solid kezelés mellett nagy kelendősegre számíthatnak annyival is inkább, mivel a magas pénzügyministerium részéről, zálogleveleik az állampénztáraknál biztosítéki érték gyanánt leendő elfogadása határozottan kilátásba helyeztetett.

b.) takarékpénztári üzlet; az intézet jogosítva van ugy betéti könyvecskékre, mint pénztárijegyeknek kibocsátása mellett is pénzbetéteket elfogadni, és miután kivételes helyzeténél fogva pénzét a többi működő pénzintézeteknél jobban hasznosíthatja, a nála elhelyezett betétek után magasabb kamallabat biztosíthat.

c.) hitelegyletek; az intézet ugy a központban, valamint fiókintézetek székhelyén, hitelegyleteket—ugy személyi mint jelzáloghitelre—a földbirtokosok számára alapít, ezen hitelegyletek tagja lehet, minden földbirtokos, ki a magyar korona területén fekvősséggel bír.

d.) egyéb köcsönök:

1.) bankváltók leszámítolása;

2.) előlegek értékpapirokra,

Ezekből látható, hogy az intézet alapításánál a közhaszon cél mellett azon törekvés lebegett szem előtt, egy aránylag csekély tőkével, azonban szilárd alapon, nagy üzletet bonyolítani s ez által a befektetett részvényitőkének a szokottnál magasab kamatozást szerezni.

Aláírásokat elfogad Kolozsvárt a hitelbank- és zálogköcsön-társulat.

Igazgató-választmány.

Elnök: **Gr. Festetics Pál**, orsz. képviselő és nagybirtokos.

Alélnök: **Rátonyi János**, orsz. képviselő és földbirtokos.

Választmányi tagok:

Auer Ignác, terménykereskedő.

Dr. Barach Benedek, ügyvéd.

Baumgarten Lajos, nagy kereskedő és földbirtokos.

Berger Henrik, bécsi „Commissionsbank“ igazgatója.

Gr. Eszterházy Kálmán, Kolozs megye főispánja.

Heller A., földbirtokos.

Leitner Lajos, a Leitner és társa bankház főnöke.

Leitner Henrik, a bécsi „Börsen- und Wechsler-Bank“ igazgatója.

Larder I. B. (cég Robey és társa)

Reichel Gyula, gyártulajdonos.

Ifj. Szógyény-Marich László, orsz. képviselő és nagybirtokos.

Gr. Somssich Iván, nagybirtokos.

P. Szathmáry Károly, orsz. képviselő.

Székrenyessy Cornél, gépmérnök és pesti háztulajdonos.

Kudelaky János, ügyvéd.

Krausz Lajos, gyártulajdonos (cég Krausz Mayer és fia.)

Kovács Pál, a „Victoria“ biztosító társaság elnöke Pesten.

Dr. Patrubby Gergely, orsz. képviselő és földbirtokos.

Pesten 1872 november hó 21-én.

A syndicatus végrehajtó-bizottsága.